

GÖTEBORGS UNIVERSITET

Den stora gruppens kritiska tystnad innanför skolans väggar - en undersökning om hur kritiken mot den officiella utredningen bakom terrorattentaten i USA 2001 förvaltas inom media och i skolan.

Eric Olofson

Inriktning/specialisering/ LAU 395

Handledare: Joakim Forsemalm

Examinator: Kajsa Eriksson

Rapportnummer: VT12-6030-05

Abstract

Examensarbete inom Lärarprogrammet LP01

Titel: Den stora gruppens kritiska tystnad innanför skolans väggar - en undersökning om hur kritiken mot den officiella utredningen förvaltas inom media och i skolan.

Författare: Eric Olofson

Termin och år: Vårterminen 2012.

Kursansvarig institution: (För LAU390/LAU395/LSÄ600: Institutionen för sociologi och arbetsvetenskap)

Handledare: Joakim Forsemalm.

Examinator: Kajsa Eriksson

Rapportnummer: VT12-6030-05

Nyckelord: konspirationsteorier, alternativa teorier, alternativa synsätt, diskurs, opinion, informationssamhälle, mediemakt, demokrati.

Sammanfattning

Syftet med den här uppsatsen på c-nivå är att se hur begrepp som *konspirationsteorier*, *alternativa synsätt/berättelser* och *källkritik* hanteras i relation till skolan, etablerade medier och en växande kritisk opinion mot officiella förklaringar. De frågeställningar som har använts är, "Hur påverkas skolan av den mediala framställningen av ifrågasättandet av officiella utredningar, exempelvis terrorattentatet mot World Trade Center 11:e september, 2001?", samt "Hur påverkar det nya medieklimatet med internets utveckling, lärarens hantering av begrepp som exempelvis källkritik, konspirationsteori, alternativa berättelser?" Ämnet är avgränsat inom ramen för terrorattentaten i USA elfte september 2001.

Diskursteoretisk metod har använts för att se hur diskurser och motståndsdiskurser byggs upp, samt hur nya politiska frågor växer fram i relation till internet och ett växande informationsflöde.

Materialurvalet har utgått från en författare och en vetenskapsman som har tagit tydlig ställning för en ny utredning kring bakgrunden och händelserna kring elfte september. Artiklar och böcker från en journalist och en författare som har ett antagonistiskt förhållningsätt i frågan, har analyserats i relation till förespråkarnas argumentation. Sökningar på begreppen *konspirationsteorier*, *alternativa synsätt/berättelser* och *källkritik* har också gjorts i lärarfacktidningar, på skolverket och på lektionsunderlagssidor.

Resultatet visar på att det finns en likvärdig syn mellan skolan och etablerade medier, i hur kritik mot den officiella utredningen kring elfte september främst associeras med negativa konspirationsteorier. Enligt en opinionsundersökning är det dock övervägande många under 30 år som är uttalat kritiska till den officiella utredningen.

För läraryrket innebär det antagligen att det finns en stor kritisk minoritet till etablerade sanningar inom skolan, som dock inte får komma till tals i frågan utan en strukturellt negativ syn på frågan från skolan som institution. I förlängningen handlar det om att främja en öppen diskussion i linje med skolans demokratiuppdrag, samt elevernas möjlighet att ta ställning i viktiga utomparlamentariska demokratifrågor utan risk för institutionella sanktioner.

Innehållsförteckning.

1 Innehållsförteckning.	3
2 Inledning	4
2.1 Ämnesval och forskarreflexivitet.	4-5
2.2 Uppsatsens disposition.	5
2.3 Syfte.	5-6
2.4 Frågeställningar.	6
3 Teoretisk anknytning och tidigare forskning.	6
3.1 Diskursteori.	6
3.2 Forskningsöversikt och tidigare forskning.	7-9
4 Metod, material, urval och avgränsningar.	9
4.1 Metod och tillvägagångssätt.	9
4.2 Material, källor och urval.	9-10
4.3 Avgränsningar.	10
4.4 Begrepp och facktermer.	10-11
5 Bakgrund.	11-12
5.1 Truther-rörelsen och dess kamp för en ny utredning.	12
5.2 Niels Harrit. Fanns det sprängämnen i dammet från rasmassorna?	12-14
5.3 David Ray Griffin. Usama Bin Laden, död eller levande?	14-16
5.4 Torbjörn Elensky. "Ej folkbildning. Teorier om konspirationer stänger samtalet.". Hur antagonismen mellan olika diskursiva fält blir tydlig.	16
5.5 Erik Åsard. "Det dunkelt tänkta." En idéhistorisk kritik av en irrationell rörelse.	16-17
5.6 Opinonen kring frågan om vem som låg bakom terrorattentaten.	17-18.
6 Analys.	18
6.1 Diskursiva fält och en uttalad antagonism.	18-20
6.2 Hur hanterar man frågan och frågorna kring <i>elfte september</i> i skolan.	20-23
7 Avslutande och sammanfattande diskussion.	23-24
Käll- och litteraturförteckning.	25-27

2 Inledning.

2.1 Ämnesval och forskarreflexivitet.

Under 1950-talet växte en ny ålderskategori fram i västvärlden som blev känt under begreppet tonåringar. Denna ålderskategori karaktäriseras av individer som är mitt emellan tiden som barn respektive vuxen. För de allra flesta är det en viktig tid med ett identitetssökande som på ett eller annat sätt formar individen i hur han eller hon kommer att se på sig själv och världen i framtiden. Det går också att ofta se hur olika generationer har präglats av en eller flera viktiga händelser och fenomen under den aktuella tiden då de gick från att vara barn till att bli vuxna. Något annat som är karaktäristiskt för tonårstiden är också hur man börjar ifrågasätta de vuxnas värld. Det kan handla om att lyssna på en viss slags musik, klä sig på ett särskilt sätt, eller att ha åsikter som skiljer sig från en specifik norm i samhället. En period som präglade många unga människor/tonåringar var Vietnamkriget under 60- och 70-talet. Med en ny form av krigsrapportering fick allmänheten se hur krigets vansinne tog sig uttryck i den lilla människans värld. Denna tydlighet chockade unga som gamla, men det var framförallt unga människor som började protestera mot hur USA legitimerade sin militära insats i konflikten mellan Nord- och Sydvietnam. I dessa protester lyftes nya politiska frågor fram på dagordningen, samt ett engagemang för demokrati och fred, vilket har kommit att prägla vårt samhälle ända till idag. Protester i en ny tid som också bar spår av en Voltaires upplysningstanke om rätten att få uttrycka sig fritt i en fungerande demokrati. Att kriget i Vietnam, ett land långt borta, berörde så många ute i världen hade antagligen också att göra med en ny medial verklighet, som jag nämnde ovan. Med denna reflektion i bakhuvudet har jag funderat över vad som har präglat den tid jag som 30-åring har växt upp i. Det finns självklart många olika saker som präglade min tonårstid, men en händelse som fick en särskilt stor påverkan på mig var terrorattentaten i USA den elfte september 2001. Fast den största effekt denna händelse fick och har fått på mig är snarast den efterföljande diskussion med ett krav på en ny undersökning om vad som faktiskt hände den aktuella dagen. Denna diskussion har på nytt gjort frågan om vilken sanning som skall råda i fungerande demokratiskt samhälle, samtidigt som förtroendet för det parlamentariska systemet är relativt lågt idag. Därmed har vi också en fråga om vad som är den faktiska konspirationsteorin i fråga om terrorattentaten i USA.

Ämnet konspirationsteorier generellt och ifrågasättandet av den officiella förklaringen kring orsakerna och skuldfrågan bakom terrorattentaten i USA den elfte september 2001, är idag ett kontroversiellt ämne. Det upprör många och påverkar människor, oaktat vilken syn man har på frågan. Tendenser visar dock på att just många unga människor är mer ifrågasättande till den officiella förklaringen, än äldre generationer. Inte bara i USA utan även internationellt. Därmed ter det sig relevant att ta upp ämnet i relation till skolans undervisning och dess demokratiska uppdrag. Lärarens roll hamnar därmed också i ett komplext spänningsfält mellan att utbilda eleverna i parlamentarisk västerländsk demokrati, och att praktisera elevdemokrati i klassrummet för att försöka fostra individen i att uttrycka sin åsikt. Dessa poler står egentligen inte i någon motsatsrelation, men de kan generera svåra överväganden när olika positioner ifrågasätter den ideala förutsättningen för vår samhällsstruktur.

Att min initiala ingångspunkt i det här ämnet skulle vara helt objektiv, är på sätt och vis en omöjlig förutsättning. Min personliga ståndpunkt är också att det behövs en ny utredning. Det handlar trots allt om en grundläggande politisk fråga som i sig förutsätter ett subjektivt element, oavsett vem som sätter sig in i ämnet. Å andra sidan

hindrar det inte mig som undersökande person att försöka ha ett objektivt arbetssätt och förhållningssätt så långt det är möjligt.

2.2 Uppsatsens disposition.

I kapitel 2 presenteras inledning, ämnesval och forskarreflexivitet, uppsatsens disposition, syfte och frågeställningar.

I kapitel 3 presenteras teoretisk anknytning och tidigare forskning, diskursteori, forskningsöversikt och tidigare forskning.

I kapitel 4 presenteras metod, material, källor och urval, avgränsningar, samt begrepp och facktermer.

I kapitel 5 presenteras en bakgrund och ett par fall där författare, journalister tagit olika ställning i frågan.

I kapitel 6 presenteras en analys i relation till fallen i kapitel 5. Dessutom presenteras en analys hur elfte september-frågan behandlas i skolan, delvis baserad på sökningar i fackpublikationer, skolverket och ett nätforum för lektionsförslag.

I kapitel 7 avslutas arbetet avslutande och sammanfattande diskussion.

2.3 Syfte.

Alltsedan den dagen terrorattentaten i New York och Washington skedde, har jag under många år följt debatten efter *elfte september*. I den relativt heta debatt som följt kring så kallade *alternativa teorier*, har frågor om hur *konspirationsteorier* påverkar vår samtid blivit aktualiserade på nytt. En följdfråga har också handlat om vad som är en faktisk konspiration? Parallellt under min tid på lärarutbildningen har jag också upplevt avsaknaden av en officiell debatt i det här ämnet, både på universitetet och i de skolor jag har praktiserat. Med tanke på vilka konsekvenser den här attacken har fått på det världspolitiska läget, så menar jag att det är en grundläggande demokratifråga som behöver diskuteras öppet. Just för att många individer har stött på ifrågasättandet om vad som faktiskt ligger bakom. Dels genom internet, dels genom att vissa grupper i samhället hyser ett större tvivel till vad som egentligen ligger bakom attacken. Dessutom finns det anledning att integrera den kritik som finns hos en växande gruppering gentemot officiella förklaringar av händelser generellt och terrorattentaten specifikt. I gymnasieskolans nya läroplan (GY 2011 : 6) står det också under punkten ”saklighet och allsidighet” i kapitlet ”Skolans värdegrund och uppgifter:

Skolan skall vara öppen för skilda uppfattningar och uppmuntra att de förs fram. Den ska framhålla betydelsen av personliga ställningstaganden och ge möjligheter till sådana. Undervisningen ska vara saklig och allsidig. När värderingar redovisas, ska det alltid klart och tydligt framgå vem det är som står för dem. (GY 2011)

Att skolan skall vila på vetenskaplig och demokratisk grund, motsäger inte det faktum att det ofta kan uppstå konflikter mellan olika politiska sanningar. Huruvida det alternativa blir ett begrepp som sätts i en godtycklig motsatsrelation till en

majoritetsuppfattning, avgörs ofta i kronologiska tillbakablickar. Det kan dock te sig godtyckligt när en kritisk minoritet är på framväxt i opposition till den överenskomna sanningen i ett nutidsperspektiv. För att dessa konflikter inte skall ge upphov till ett alltför djupgående misstroende från de som hyser alternativa uppfattningar, måste dialogen behandla dagsaktuella konflikter som kopplar an till ifrågasättandet av givna auktoriteter. Dessutom kan det också behövas en omformulering av vad som kategoriseras inom begreppet konspirationsteori, för att inte det demokratiska samtalet i klassrummet skall undermineras genom en strukturell stigmatisering av vissa individer och synsätt. För att understryka hur denna situation är ny, grundar sig mycket i att frågan inte är tydligt polariserad i ideologiska läger. Den slutsatsen är inte avsedd att motsäga det faktum att man på många sätt kan se ideologiska spår hos många protagonister och antagonister i debatten.

Sett i relation till händelserna i New York och den kritiska rörelse som växt fram, har internet fungerat som ett viktigt instrument i hur man vill förmedla ett budskap. *Internet* och *Youtube*, är del av en lätt tillgänglig medieplattform där andra budskap än de som produceras av stora nyhetsbyråer eller den kommersiella nöjesindustrin. Därmed har en del av det mediala flödet fått en ny roll där individen kan göra sig hörd på ett tydligare sätt, jämfört när nyheterna var mer låsta till stora tidningar och nyhetsbyråer. Ambitionen är därför att försöka belysa den sociala och ideologiska ordning som upprätthålls idag och hur den hanterar konfrontationen med diskurser vilka ofta kategoriseras som konspirationsteorier i mediala sammanhang.

2.4 Frågeställningar.

Hur påverkas skolan av den mediala framställningen av ifrågasättandet av officiella utredningar, exempelvis terrorattentatet mot World Trade Center 11:e september, 2001?

Hur påverkar det nya medieklimatet med internets utveckling, lärarens hantering av begrepp som exempelvis *källkritik*, *konspirationsteori*, *alternativa berättelser*?

3 Teoretisk anknytning och tidigare forskning.

3.1 Diskursteori.

En underliggande tankegång i arbetet är hur *makt* egentligen konstrueras i relation till en sådan komplex fråga som terrorattentatet den elfte september? Implicit konnoterar debatten till ett generellt motstånd mot den officiella maktens incitament. Därför har *diskursteori* valts som utgångspunkt för analysen i det här arbetet. Det som gör diskursteori tillämpbar inom det här fältet betingas just av att den går in på underliggande subjektiva elementet och utsagor i diskurser. Element som med retoriska medel först ser ut att vara objektiva.

Marianne Winther Jörgensen och Lousie Phillips skriver i boken *Diskursanalys som teori och metod* (2000): "Vi uppfattar diskursteori så att makt och politik är två sidor av samma sak, där man hänvisar till produktionen av objekt som "samhälle" och "identitet", medan politik snarare hänvisar till kontingensen i dessa objekt." (Jörgensen & Phillips 2000 : 45) Citatet hänvisar både till lärare och elever i skolans värld, och det spänningsfält av politiska sanningar, som finns i bakgrunden av den rådande utbildningsdiskursen. Att det finns flera sanningar i hur vårt samhälle utvecklas och byggs upp, råder det inget tvivel om. Det är dock ofta förekommande att de sanningar som inte omfattas av en majoritet, hamnar inom ramen för alternativa synsätt. Benämningen alternativ, i likhet med konspirationsteori, används också ofta i

samband med andra associationer. För att återknyta till betydelsen av kontingens, innebär det till exempel att en konspirationsteori kan vara just en teori om en konspiration, men det behöver inte vara så beroende på vem som har tolkningsföreträdet av begreppet inom kontexten. Inom den kontext som den här uppsatsen är avgränsad så använder mainstream-media och skolans utbildningsnorm ofta begreppet konspirationsteori i relation till extremistiska synsätt, medan det antagonistiska synsättet använder det i differentierade former för att försvara eller styrka sin ståndpunkt. Detta är ett generaliserat grundantagande som självklart skiftar i olika sammanhang och på olika nivåer i samhället.

Som utgångspunkt för att undersöka inställningen till begreppet utifrån olika diskurser är det också viktigt att titta närmare på vad som sägs, men lika viktigt är det att undersöka vad som inte sägs. Därmed kommer även element från den kritiska diskursanalysen att användas när materialet analyseras i relation till det som behandlas i den givna kontexten. Jörgenssen & Phillips skriver: ”I den kritiska diskursanalysen är språk som diskurs *både* en form av handling (Austin 1962), varigenom människor kan påverka världen, *och* en form av handling, som är *socialt och historiskt situerad* och står i ett dialektiskt förhållande till andra aspekter av det sociala.” (Jörgenssen och Phillips 2000 : 68) Det handlar helt enkelt om hur värderingarna i språket som redskap påverkar hur våra åsikter påverkas, men det går även så långt att anses påverka den sociala struktur som vi lever i.

3.2 Forskningsöversikt och tidigare forskning.

Följande arbeten som här presenteras ge en översikt till ämnet, vilka anknyter till ämnesområdet utifrån relativt olika perspektiv. Dessa arbeten och forskningsområden kommer därför också att användas som stödteorier till diskursteorin, för att ge en tydligare inramning runt ämnet.

Forskare har under många år intresserat sig för hur bilden av konflikter, händelser, synsätt etc. reproduceras, respektive hur receptionen därigenom formas i olika gruppkollektiv. En av de forskare som har fördjupat sig i hur massmediala budskap skapas och därmed påverkar allmänheten är Pierre Bourdieu. Bourdieu är främst känd för sin teori om ekonomiskt, socialt och kulturellt kapital. Han har även skrivit boken *On Television*. (1998), där han går igenom medieindustrin påverkar och formar vår kollektiva uppfattning. Konkret uttryckt, hur medieringen formar den stora massans och institutioners konsensusuppfattning av problem och företeelser i det samtida samhället. Boken är mycket kritisk och pekar på ett tydligt sätt ut den makt nyhetsbyråernas selektion har över nyhetsflödet. Det bör också tilläggas att Bourdieu fick utstå mycket kritik av de grupper som kritiserades vid publiceringen av boken.

Neil Postman är en författare som också är väldigt mediekritisk likt Bourdieu. Postman är dock mer inriktad på hur nöjesindustrin har en direkt destruktiv påverkan på skolans kultur. Han skriver utifrån ett amerikanskt sammanhang, men menar att denna utveckling har en internationell spridning. (Postman : 1998)

I Thomas Kuhn:s bok *De vetenskapliga revolutionernas struktur*. (1962) presenterar författaren en teori om hur vetenskapliga paradigms byggs upp och avlöser varandra. Modellen grundar sig på att gemensamma synsätt byts ut i vetenskapliga sammanhang när en anomali uppstår som motsäger en grundläggande hypotes i ett forskningsfält. Det är dock en process som ofta tar lång tid, med en mer eller mindre utpräglad konflikt mellan anhängarna av det gamla och det nya synsättet. Även om hans resonemang främst kretsar kring hur deduktiva hypoteser byggs upp och byts ut enligt

en cyklisk modell, argumenterar han också för hur denna teori är analog för den politiska dagordningen i en samhällsstruktur.

Hur mediesamhället påverkar skolan har beforskats mycket under många år. Att räkna upp alla blir därmed en för omfattande uppgift för det här arbetet. Här kommer dock en bok lyftas fram som varit viktig i i förarbetet. I boken *Skolan och de kulturella förändringarna*. (1999) skriver Andersson, Persson, Thavenius, bland annat om hur mediakulturen idag är en given del av skolans verklighet. Det är boken gavs ut hade internetutvecklingen inte alls kommit så långt som den har idag. Trots det, torde inte deras resonemang och analys av situationen då, vara anakronistisk sett till hur det är idag. Skillnaden idag är dock den att medielandskapet har fått ett ännu större inslag i skolan idag, genom att informationsflödet har skruvats upp ännu mer. Andersson skriver:

Medierna har en plats där – och om inte annat så tar de plats utan att fråga om lov. Istället för att förfalla till kulturell resignation eller försöka stänga ute mediekulturen måste skolan arbeta för en offentlighet, där denna kultur kan undersökas och ifrågasättas, men också fungera som utgångspunkt för lärande och mognad in i demokrati. (Andersson 1999: 73)

I relation till hur politiska sanningar utgör en integrerad del av skolans dagliga praktik, har därmed internet idag gjort att den legitima berättelsen av ”hur saker och ting är” fått utstå mer kritik. Internet har gjort det möjligt för mediekonsumenten/mottagaren/eleven att lättare komma i kontakt med alternativa åskådningar. Denna medvetenhet är väl utbredd i skolan idag, och i examensmålen för samhällsvetenskapsprogrammet står bland annat följande.

Utbildningen ska behandla mediernas och informationsteknikens förutsättningar och möjligheter. Eleverna ska därför ges möjlighet att utveckla dels kunskaper om kommunikation och om hur åsikter och värderingar uppkommer, dels färdigheter i att kommunicera och presentera sina kunskaper, bland annat med hjälp av digitala verktyg och medier. (GY 2011: 49)

Även om texturvalet för analysen i den här uppsatsen utgår från konkreta artikel- och bokproduktioner, har dess författare och journalister delvis fått en internationell spridning via nätet. Med internets globala genomslag i våra liv och den utökade möjligheten att utbyta information, förändras också synen på vad som betraktas som auktoritativ kunskap. Det har också att göra med hur den lilla människan på ett nytt sätt har möjlighet att kommunicera med andra individer och grupperingar. I boken *Att fånga nätet*. Skriver Bergquist, Lövheim och Sveningsson om hur internet har kommit att utvecklas till hybridmedium, där olika kommunikationsformer blandas och underlättar i interaktionen mellan två individer och massorna. (Bergquist et. al. 2003 : 29). Vidare skriver de:

När det gäller tidigare andra medier har vi varit tvungna att välja mellan att antingen nå många (massmedia) eller att ha personliga relationer (brev eller telefon), men på internet kan vi få båda samtidigt. På det viset kan vi säga att Internet kombinerar de gamla mediernas egenskaper på ett nytt sätt. (Bergquist et. al. 2003 : 29)

Därmed är det viktigt att ta med den effekt olika diskurser på internet, har för opinionsbildande och identitetsskapande effekt på elever i skolans värld. Hur olika diskurser byggs upp och skapar betydelse, kan till exempelvis upplevas olika beroende av elevers respektive lärares syn på politisk verksamhet. Det nyss nämnda är en generaliserande förenkling. Det kan dock ge en fingervisning om hur olika grupper

inom en och samma institutionella verksamhet kan ta till sig ett politiskt budskap på olika sätt. Helt enkelt hur grupperingar inom gruppen selekterar utifrån olika principer i djungeln av information.

Mot bakgrund av att frågan om bakgrunden till elfte september, inte är uttryckligen polariserad i ett givet ideologisk ställningstagande så får rörelsen en utomparlamentarisk karaktär. Därmed kan denna fråga växa sig stor utanför den parlamentariska diskursen med hjälp av internet. "Internet kan sägas vara gemenskapsskapande så till vida att människor lätt kan samla sig kring olika frågor. Protestgrupper kan via nätet enkelt mobilisera sig vid sidan om den traditionella makten." (Bergquist et. al 2004:185). Detta blir än viktigare när det handlar om utomparlamentariska proteströrelser, vilket exempelvis blev tydligt i händelseutvecklingen kring Den arabiska våren.

4. Metod, material, urval och avgränsningar.

4.1 Metod och tillvägagångssätt.

I det konkreta arbetet har jag utgått från två författare, en journalist och en vetenskapsman, som genom sina böcker, artiklar och vetenskapliga arbeten utmärkt sig i debatten. Dessa fyra individer fungerar därför som modell för hur diskursen och diskursiva fält har blivit polariserad internationellt och nationellt. Jag har gått in i deras konkreta texter och tittat på hur de bygger upp sin retorik utifrån sin givna ståndpunkt, och hur deras argument knyter an till vedertagna sanningar i deras respektive kontext.

Därutöver har jag sökt i lärarfacktidsningar, på skolverket samt på sidor med lektorsförslag på internet. De sökord jag har använt har varit *konspirationsteori*, *källkritik*, *alternativa teorier*, *terrorattentat*, *elfte september*, *sanningsrörelsen*. Orden har varierats i olika kombinationer i de fall det har varit svårt att finna några artiklar som har stämt överens med en specifik sökning.

Därefter har jag analyserat de resultat jag fått fram med hjälp av den teoretiska inramning som jag beskrivit i teoridelen. Det metodiska arbetet har hela tiden präglats av att göra ett stramt urval för att inte drunkna i mängden av information kring ämnet.

4.2 Material, källor och urval.

Det material som publicerats på nätet, i böcker och i tidskrifter och behandlar ifrågasättandet kring bakgrunden till elfte september är idag väldigt omfattande. Därför har jag beslutat att koncentrera mig på en vetenskapsman och en författare med akademisk bakgrund, som har tagit en tydlig ställning för en ny utredning kring terrorattentaten.

Niels Harrit är en forskare inom civil kemi från Danmark, som har analyserat damm från rasmassorna. Där hittade han vad han menar konkreta bevis för att sprängämnen har använts på förhand, vilket ledde till att tvillingtornen *World Trade Center* (WTC) 1 och 2, samt WTC 7, rasade som de gjorde. Den forskning Niels Harrit och åtta andra forskare har gjort har de publicerat i den vetenskapliga artikeln. *Active Thermitic Material Discovered in Dust from the 9/11 World Trade Center Catastrophe. The Open Chemical Physics Journal*, (2009). Dessutom kommer jag att hänvisa till en tv-intervju med Harrit från nyheterna i danska TV2, som sändes sjätte april 2009, där diskussionen om *konspirationsteoriernas* vara eller inte vara, kommer i tydligt fokus.

David Ray Griffin är en författare som har följt upp mycket av Niels Harrits forskning, men även argumenterat för kravet på en ny utredning i ett uttalat mediekritiskt, demokratiskt och politiskt perspektiv. Boken *Usama Bin Laden död eller levande?* (2009) är bara en av flera som författaren har skrivit i ämnet.

På samma sätt är det väldigt många som har publicerat artiklar och böcker som argumenterar mot en ny utredning, och i förlängningen påstådda konspirationsteorier.

Dagens Nyheter publicerade 2009 Torbjörn Elenskys artikel *Ej folkbildning. Teorier om konspirationer stänger samtalet*. I artikeln går han till direkt angrepp mot en förestående föreläsning Griffin ska hålla på ABF-huset vid Sveavägen i Stockholm.

Erik Åsbrink är författare är verksam vid Engelska institutionen vid Uppsala Universitet och har en likvärdig inställning till kritiken mot den officiella utredningen bakom elfte september som Elensky. För ett par år sen gav Åsbrink ut boken *Det dunkelt tänkta*. (2006) som en idéhistorisk överblick till olika konspirationsteorier som präglat vårt samhälle i historisk och modern tid. I slutet av 2009 skriver han en artikel på Newsmill.se med namnet *Konspirationsteorierna maktlösas vapen mot en arrogant överhet*. I den följer han upp det han skrivit tidigare i sin bok men riktar in kritiken än tydligare mot *sanningsrörelsen*. Han hänvisar även till en opinionsundersökning från Novus Opinion som undersöker attityder inom frågorna kring elfte september. Denna opinionsundersökning har jag lyft fram specifikt med för att visa på generationsskillnader i vilken inställning man har till frågan.

Ur ett källkritiskt perspektiv är de texter och artiklar som ovanstående författare, vetenskapsmän, journalister publicerat alltid diskutabla. Det har dock att göra med att alla dessa verk i någon mening är opinionsbildande eller avgränsade i ett syfte att påverka läsaren i någon uppfattning. Som jag däremot påpekar i avdelningen ämnesval och forskarreflexivitet, kräver mitt ämnesval en form av ställningstagande för att kunna fördjupa sig i frågan. För att få en överblick hur opinionen har präglats av olika uttalanden och ställningstaganden, har också media setts som nödvändigt att använda som en primärkälla tillsammans med konkreta böcker.

De författare som jag använder i mitt analysarbete har jag redan redogjort för under punkten diskursteori, samt punkten forskningsöversikt och tidigare forskning.

4.3 Avgränsningar.

För att inte den här undersökningen skall bli alltför omfattande har det varit tvunget att avgränsa arbetet gentemot diskussionen kring elfte september. Många delfrågor står därför obesvarade, som i sig skulle vara intressanta att undersöka. En viktig fråga är till exempel hur universitetsvärlden tar upp frågan om elfte september, och hur lärarutbildningen utbildar lärare i konfliktfrågor enligt institutionella mönster? En annan fråga som är mycket väsentligt är hur olika etniska och religiösa grupper hanterar ifrågasättandet? Tanken är dock att elfte september-diskussionen kan stå som modell för ett område som egentligen är mycket större. Jag ser det inte heller som en nackdel ifall läsaren av den här uppsatsen ställer nya frågor i syfte att differntiera ämnet ännu mer. Sist men inte minst har det varit komplicerat att göra en rimlig avgränsning av ämnet, på grund av att jag inte har hittat några andra arbeten som tar upp frågan om elfte september i direkt relation till skolan.

4.4 Begrepp och facktermer.

Begrepp och facktermer som används i ett sammanhang, inte är vant för den genomsnittlige läsaren, förklaras i det sammanhang de uppstår.

5 Bakgrund.

Konspirationer och konspirationsteorier är något som alltid har funnits som ett bakomliggande element i alla kulturer. En del konspirationsteorier har blivit bekräftade på ett eller annat sätt, då de har omvandlats till fakta om bakomliggande konspirationer. Ett sådant fall är exempelvis Watergate-skandalen 1972-74, vilket ledde till att den dåvarande presidenten Richard Nixon till slut fick avgå.(Ne.se) Andra konspirationsteorier har förblivit just konspirationsteorier. Oaktat om spekulationer om eventuella konspirationer har blivit bekräftade eller inte, så är begreppet associerat med kontroversiella tankar och funderingar om vår tillvaro, både i vår samtid och i historiska perspektiv. En del konspirationsteorier är relativt mediokra. T.ex. antagandet att fotbolls-VM inte utspelades i Sverige 1958. Var, hur eller när det kan ha skett är inte föremål för någon utredning i den här uppsatsen. Snarare är det en annan viktig händelse som här kommer att analyseras, vilken har/haft en stor politisk sprängkraft, nämligen terrorattentaten i USA den elfte september 2001. En händelse som har kumulerat i flera segdragna krig och konflikter, resulterande i många oskyldiga människors tragiska död.

Den elfte september 2001 skedde en av vår tids största terrorattentat i USA. Det var ett attentat som chockade hela världen och skapade en stor osäkerhet för många människor. Under väldigt kort blev i stort sett hela västvärlden varse om att den trygghet man trodde sig leva sig leva i, på sätt och vis är/var en falsk trygghet. Den kollektiva chocken och rädslan blev enorm, just också för att det skedde live i tv och delvis under bästa sändningstid. Det oförutsedda våldet som tidigare upplevts som något abstrakt i ett land långt borta, kablades ut direkt från maktens centrum till folket, via vettskrämda reportrar. Sverige, som ofta kritiserat USA, blev också djupt berörda av denna händelse.

I efterspelet tog det inte lång tid för den Amerikanska administrationen att hitta de individer som man ansåg vara skyldiga. Först och främst en man som hette Usama Bin Laden som utpekades som hjärnan bakom aktionen. Till sin hjälp hade han lojala Islamister, däribland de 19 flygplanskaparna, som var beredda att gå i döden för sin tro och i kampen mot den västerländska imperialismen. Liknande Kamikazepiloterna i Japan under andra världskriget, offrade de sina och många andras liv för ett högre syfte. Det var denna attack som George Bush lovade att hämnas genom att förklara krig mot ”ondskan.” Mattias Gardell. *Bin Laden i våra hjärtan. Globaliseringen och framväxten av politisk Islam.* (2005: 294)

Efter ett tag började det dock komma fram spekulationer om att det attentat som skylldes på ondskefulla Islamister, i själva verket var planerat av grupperingar och tjänstemän inom den Amerikanska administrationen. Denna administration brukar betecknas Bush-Cheney-administrationen. Den Israeliska underrättelsetjänsten Mossad, har också ofta förekommit i samband med dessa spekulationer. Man menar att aktionen var så pass avancerad, att det skulle vara mer eller mindre omöjligt för de påstådda flygplanskaparna att föröva ett så omfattande dåd. Till en början togs denna kritik inte på så stort allvar, utan avvisades snarare som ett utfall av konspirationsteorier, producerat av marginella individer som led av paranoida drag. Att de som fortsatt att arbeta med frågan nu 11 år senare, inte lider av en eller annan psykologisk defekt, finns det skiftande åsikter om. Men för att belysa den publicerade kritiken av det som påstås vara skyldiga, skall jag här ta upp ett par fall som

komplikerar dikotomin mellan konspirationsteorier och logiskt förnuftiga resonemang. I samband med dessa fall kommer även ett par kritiker av det konspiratoriska synsättet att lyftas fram.

5.1 Truther-rörelsen och dess kamp för en ny utredning.

Som nämndes i inledningen så har frågan om vad som egentligen hände, växt från att ett fåtal personer har ställt kritiska frågor, till att det har växt fram en stor kritisk massa. I USA är den numera känd som *The Truth Movement for 9/11*, vilket har blivit en samlingsbeteckning för de som inte accepterar den officiella utredningen. Det som delvis har gett rörelsen politisk kraft beror på att personer inom olika yrkesfält och en stor kritisk minoritet inom allmänheten gemensamt har ställt sig bakom kravet på en ny utredning. I New York har det anordnats ett antal demonstrationer med flera tusen deltagare som har skanderat sitt krav på en ny utredning. Rörelsen finns idag inte bara koncentrerad till USA, utan är även verksam internationellt. Främst i de länder som har allierat sig i kriget mot terrorismen. I Sverige kallas den kort och gott *sanningsrörelsen*, både av dess sympatisörer och des belackare. Internetsidan och aktivistgruppen Vaken.se är de som främst fört vidare rörelsens budskap.

Organisationen *Architects & Engineers for 9/11 Truth* är en grupp som idag officiellt stöds av 1686 arkitekter och ingenjörer, samt 14 679 icke-specificerade individer. De som i kraft av sin yrkeskompetens stödjer organisationen gör det utifrån de oklarheter som de menar omger den officiella förklaring som *National Institute of Standards and Tehnology* (NIST) och *Federal Emergency Management Agency* (FEMA) har gjort. På deras hemsida har det bland annat specialiserat sig på att försöka vederlägga den utredning som FEMA och NIST har lagt fram. FEMA och NIST är officiella myndigheter i USA.

Två viktiga personer som brukar associeras till sanningsrörelsen och som fått ett internationellt inflytande, är den numera pensionerade danske kemiprofessorn Niels Harrit, samt den amerikanske akademikern David Ray Griffin som tidigare varit känd genom sina böcker och publikationer inom filosofi, religion och vetenskapsfilosofi. Dessa personers auktoritet och aktning genom sitt tidigare arbete, har kommit att bli viktiga talespersoner i sanningsrörelsen tillsammans med flera andra individer. Det bör också tilläggas att det finns ett antal andra organisationer och grupper utöver de som räknats upp här, vilka kämpar för samma sak.

5.2 Niels Harrit. Fanns det sprängämnen i dammet från rasmassorna?

Den sjätte april 2009 bjöd den Danska kanalen TV2 in Niels Harrit, med anledning av en vetenskaplig artikel som han och åtta andra forskare hade publicerat dagarna innan. I artikeln, *Active Thermitic Material Discovered in Dust from the 9/11 World Trade Center Catastrophe. The Open Chemical Physics Journal*. (2009), menar artikelförfattarna att sprängämnen har varit en viktig och bakomliggande komponent i hur bygganderna har rasat. Huskonstruktionerna skall helt enkelt på förhand ha preparerats med ett avancerat sprängmedel som är tillräckligt kraftfullt för att smälta massiva stålbalkar.

2007 då Harrit var verksam vid Köpenhamns universitet såg han ett klipp på internet som visade hur *World Trade Center* (WTC) 7 rasade ett par timmar efter WTC 1 och WTC 2. Detta gjorde honom väldigt förvånad och förundrad. Först och främst på grund av att han inte tidigare hade hört talas om att en tredje byggnad hade

rasat den aktuella dagen. Men det som satte igång hans efterforskningar på allvar, var just hur byggnaden rasade. Det anmärkningsvärda med WTC 7, menar han, var att byggnaden, utifrån tv-bilderna ser intakt ut, för att sen helt plötsligt rasa samman nästan i fritt fall. Den officiella utredningen hävdar att huset rasade på grund av de skador som uppstod efter att de två första tornen rasat samman, vilket hade underminerat byggnadens bärande konstruktion. Harrit och andra kritikers menar dock att ser är i det närmaste identisk med kontrollerad rivning, en så kallad *controlled demolishon*.

Denna nyfikenhet och förvåning Niels Harrit och ett par andra forskare med vetenskaplig bakgrund upplevde, ledde till att de publicerade den ovan nämnda vetenskapliga artikeln (Harrit et. al. 2009). I artikeln har de utgått från rasmaterialet och analyserat sprängdammet från de tre kollapsade husen, där de hade hittat höga koncentrationer av ämnet *nano-thermite* (nanotermit). Nanotermit är en samlingsbeteckning för en förening av aluminium och järnoxid, vilken kan generera så pass hög värme att det kan smälta annat stål. Det kan även användas i avancerad sprängämnesteknologi. (Harrit et. al. 2009)

Som det nämndes ovan är slutsatsen av artikeln att WTC 1, 2 och 7, inte rasat samman av skadorna från de två plan som flög in i byggnaderna. Det måste ha förekommit någon form av sprängämne i kollapserna av de aktuella byggnaderna. I det här fallet är byggnad 7 (WTC 7) viktigt. Dels för att det är väldokumenterat, dels för att den officiella rapporten påstår att byggnaden rasade samman på grund av de skador det fick när de två stora tornen (WTC 1 och 2) kollapsade.

I introduktionen till artikeln skriver författarna bland annat: "The collapse of the three tallest WTC buildings were remarkable for their completeness, their near free-fall speed [11] their striking radial symmetry [1, 12] and the surprisingly large volume of fine toxic dust [13] that was generated." (Harrit et. al. 2009 : 7). Det finns även långtgående analyser av de två första tornen som sanningsrörelsen menar faller utanför det normala förloppet efter en dylik skada på byggnader av den digniteten. Av utrymmesskäl kommer dock de händelserna inte tas upp här.

I forskningsrapporten analyseras fyra olika dammprover som har samlats upp på olika ställen runt Manhattan. Det första provet är uppsamlat ungefär tio minuter efter att det andra tornet hade rasat. De tre andra proverna är uppsamlade av privatpersoner de närmsta dagarna efter katastrofen. I artikeln beskriver man hur det metodologiska arbetet gick till väga. "All four samples were originally collected by private citizens at the time of the tragedy. These citizens came forward and provided samples for analysis in the public interest, allowing study of the 9/11 dust for whatever facts about the day might be learned from the dust." (Harrit et. al. 2009 : 8). Författarna poängterar också att alla fyra prover, innehåller en hög koncentration av så kallade *red/gray chips*, som enligt analysen är rester av det aktiva sprängämnet nanotermit. Vidare i artikeln gör man fortsatta analyser för att se om partiklarna kan ha sammanblandats med färgflagor. Slutsatsen är dock att det finns en tydlig skillnad mellan färgpigment som kan ha suttit på husen, jämfört med föreningen nanotermit. Skillnaden är att det som isolerats som red/gray chips (nanotermit), reagerar explosivt när det utsätts för påverkan, medan färgflagorna inte gör det.

I artikeln jämförs också det nanotermit som används för kommersiellt bruk, och det nanotermit, som finns i de aktuella proverna. Här menar man att det exceptionella material som hittats i dammet är av en högre och finare materiell kvalitet, än det som finns fritt på marknaden. Den speciella form av nanotermit man hittat, påstås ha en större förmåga att utveckla så pass höga temperaturer, att det kan smälta andra metaller snabbt och effektivt. Dessutom kan denna form av nanotermit, användas vid

lägre temperaturer. På punkt 3. under Discussion, skriver författarna:

Could the Red Material Be Unreacted "Super-Thermite"? We have noted that ordinary thermite acts as an incendiary when ignited. However, when the ingredients are ultrafine-grain and are intimately mixed, the mixture reacts very rapidly, even explosively [20]. Thus, there is a highly energetic form of thermite known as an energetic nanocomposite or "super-thermite," composed of aluminum and iron oxide with at least one component being approximately 100 nm or less, often along with silicon and carbon [19-28]. (Harrit et.al. 2009 :25)

I artikeln spekulerar inte författarna uttryckligen om vem det egentligen var som låg bakom attentatet, Det är dock en viktig slutsats i hur man ser på de påstådda terroristernas kapacitet, att kunna planera och genomföra en aktion med den här typen av avancerade sprängmedel. De officiella utredarna har inte gjort någon likvärdig undersökning av materialet som blivit offentliggjord. Däremot på NIST:s hemsida står bland annat följande bland att läsa under fliken "frequently asked questions".

To respond to a number of the questions raised, NIST has posted a fact sheet on the investigation Web site (<http://wtc.nist.gov/>). The fact sheet explains how NIST found no corroborating evidence for alternative hypotheses suggesting that the WTC towers were brought down by controlled demolition using explosives planted prior to 9/11, or that missiles were fired at or hit the towers. Instead, the fact sheet describes how photographs and videos from several angles clearly showed that the collapse initiated at the fire and impact floors and that the collapse progressed from the initiating floors downward, until the dust clouds obscured the view.

I det svar som NIST ger, går man inte in och argumenterar direkt mot den forskning Harrit och hans kollegor har gjort. Det är dock uppenbart att man avvisar forskningsartikeln i begreppet explosives. I det här sammanhanget appellerar förnekandet antagligen främst till de som inte stödjer antagandet om att det skulle ha funnits sprängämnen på platsen. De som stödjer Harrits tes ser det nog snarare som att NIST försöker tysta frågan.

5.3 David Ray Griffin. Usama bin Laden, död eller levande?

David Ray Griffin är den författare som skrivit flest böcker och publikationer kring oklarheterna runt elfte september. Han har tidigare publicerat en mängd böcker i ämnen som teologi och filosofi och är sedan många år känd inom den akademiska världen i USA. Han har dock blivit ännu mer känd på senare år genom att ge sig in i diskussionerna kring oklarheterna bakom elfte september. Bland annat har Griffin tagit vid Harrits arbete och skrivit boken *WTC 7 och dess mystiska kollaps*. (2010). I det här avsnittet kommer dock boken *Usama Bin Laden, död eller levande?* (2009), tas upp. Som titeln antyder, tar boken upp frågan om själva huvudpersonen för interventionen i Afghanistan, faktiskt är i livet. Frågan tar i princip inte bort det faktum att Usama bin Laden med hjälp av Al Qaeda skulle kunna ligga bakom attackerna i New York och Washington D.C., men skulle det visa sig att personen varit död sen länge så blir rättfärdigandet av kriget mot terrorismen svårt att upprätthålla. Den här boken är också viktig att ta upp i sammanhanget då den står i en kumulativ relation till de följdfrågor som uppstår för många människor när de anser att det finns andra element bakom katastrofen än Al-Qaeda. Dessutom har Usama bin Laden varit viktig för den Amerikanska administrationen vilket blev tydligt i det

påstådda tillfångatagandet och dödandet av honom i Pakistan 2011. På hemsidan för *The National Security Archive*, kan man läsa hur president Obama, beordrade ett specialförband att gå in i en byggnad i Pakistan, för att antingen tillfångata eller döda den misstänkte terroristen.

It was because Bin Laden enjoyed this protection in "the sanctuary beyond the reach of [the Afghan or Pakistani governments]" that President Obama on May 1, 2011, ordered a team of Navy SEALs to secretly and unilaterally attack the Al Qaeda leader at his Abbottabad compound. The US government finally succeeded in killing the "terrorist who was responsible for the murder of thousands of innocent men, women, and children" – without the knowledge of its Afghan or Pakistani allies.

I boken tar Griffin upp företeelser med de videoinspelningar av Bin Laden, som har publicerats under årens lopp. Han går också in på de påståenden som hävdar att Bin Laden skulle varit svårt sjuk i njursvikt vid tiden för terrorattentaten. Han skulle helt enkelt ha varit så sjuk att han omöjligt skulle ha överlevt i Afghanistans berg, mer än ett par dagar utan tillgång till sjukhus och sterila miljöer för att sköta en dialysmaskin.

Den 31 oktober 2001 publicerades Paristidningen *Le Figaro* en artikel som bl.a. rapporterade att Bin Ladin i juli 2001 hade behandlats på urologisavdelningen vid det Amerikanska sjukhuset i Dubai. Han sade då till om att en mobil dialysmaskin skulle levereras till Afghanistan. (17) Artikeln, skriven av Richard Labévière, nämndes samma dag (den 31 oktober) av United Press International, (18) dagen därpå av den välkände brittiske författaren Anthony Sampson i *Guardian* (19) och även i en artikel i *Times* med rubriken "Sjuk bin Ladin 'behandlad för njursjukdom'". Uppgifter några månader senare om att bin Ladin hade dött borde därför inte ha kommit som en överraskning. (Griffin 2009 : 17-18)

Det stannar dock inte bara vid att en och annan tidning har rapporterat om bin Ladens hälsotillstånd kring 2001, utan även mer eller mindre officiella representanter i USA, Israel, Afghanistan och Pakistan har yttrat tvivel om huvudpersonen faktiskt är i livet.

Tanken att bin Ladin *kan* ha dött 2001 framfördes av Keith Kenton (den förste befälhavaren för den USA-ledda koalitionen i Afghanistan), av försvarsminister Donald Rumsfeld och enligt uppgift även av president Bush. Uppfattningen att bin Ladin *troligen* dött 2001 framfördes av chefen för FBI:s terrorismbekämpning Dale Watson, av Pakistans president Musharraf, av Afghanistans president Karzai, av källor inom den Israeliska underrättelsetjänsten och (underförstått) av dr Sanjay Gupta. Tanken att bin Ladin *definitivt* var död uttrycktes av Pakistanska källor (som rapporterade om hans begravning), av Amir Taheri (i en artikel som ansågs värd att publicera i *New York Times*) och av Oliver North. (Griffin 2009 : 26).

Skulle det nu vara så att bin Laden har varit död sen många år så uppstår automatiskt frågan om varför man har spelat in videoband där bin Laden påstås vara i livet? Troligt är att många människor ryggar tillbaka för denna tankegång, då det skulle innebära att man från olika håll har varit så cynisk att man producerat filmer för att upprätthålla och inhumana krig. Här argumenterar Griffin i kapitel 5 "Många budskaps lägliga tidpunkter.", för att filmerna har publicerats vid tidpunkter i syfte att påverka opinionen i att stödja kriget, att undvika en ytterligare debatt om svaga bevis för massförstörelsevapen, etc. Bland annat så fick Tony Blair utstå en omfattande kritik från allmänheten när det stod klart att det inte fanns några massförstörelsevapen i Irak, vilket påstods innan USA och Storbritannien som allierad, attackerade Irak 2003. I punkt 1 av 11, i kapitel 5 skriver Griffin:

1. *Telegraphs* rapportering om en "bekännelsevideo från bin Ladin" den 11 november 2001 och Tony Blairs uttalande tre dagar senare. De kom som vi såg i kapitel 2, ungefär en månad efter att Blair misslyckats med att visa upp övertygande bevis för den bin Ladins skuld i den 11 september. Rapporteringen inträffade också just när Blairs regering ville skaffa extraordinära befogenheter för att få misstänkta terrorister gripna – befogenheter som skulle kräva undantag från människorättslagar. (Griffin 2009 :93)

Ett vanligt argument som anförs i diskussionen om varför dessa stormakter för krig, är just tillgången på, och herraväldet över oljan för att kunna dominera i världen. Att olja har varit ett bakomliggande motiv i tidigare konflikter är inte så svårt att inse. Det ter sig dock paradoxalt när två stormakter som USA och Storbritannien, följt av allierade i kriget mot terrorismen, går ut i väpnade konflikter för att säkra energitillgångar. Samtidigt argumenterar de officiellt för relevansen att hitta alternativ till dagens oljeberoende. Reproduktionen av denna bild har också varit beroende av medias roll att vilja publicera de påstådda videoinspelningar med den ökände terroristen.

5.4 Torbjörn Elensky. "Ej folkbildning. Teorier om konspirationer stänger samtalet." Hur antagonismen mellan olika diskursiva fält blir tydlig.

I det här stycket tas en konfrontation upp, som skedde mellan Dn:s kulturskribent, Torbjörn Elensky och David Ray Griffin, när sistnämnde person skulle komma till ABF-huset i Stockholm och håll ett föredrag om oklarheterna kring elfte september.

I maj 2009 publicerar *Dagens Nyheter*, en krönika under kulturkommentarer med rubriken, *Ej folkbildning. Teorier om konspirationer stänger samtalet.*, skriven av journalisten Torbjörn Elensky. Publiceringen görs inför en förestående föreläsning Griffin skall hålla på ABF-huset i Stockholm. Torbjörn Elensky som inte stödjer Griffins kritik mot den officiella rapporten, vill därför i sin krönika/artikel lyfta upp frågan om de konspirationsteorier som omgärdar elfte september. Han menar att den kritik som framförts är farlig och motverkar det demokratiska samtalet. I slutet av sin artikel gör han följande slutsats:

Man ska vara kritisk mot makthavarna. Men det betyder inte att man okritiskt ska bejaka allt som går emot "den officiella versionen". Konspirationsteorierna ligger utanför det fruktbara, öppna samtalet, fast de parasiterar på det och kan imitera dess former. Tvärsäkerheten hos förespråkarna kan locka dem som inte har tålmod med den öppna debattens långsamma prövande. ABF borde besinna att spridandet av dessa teorier är folkbildningens raka motsats. (Elensky 2009-05-11)

I samband med artikeln, besvarar Griffin Elenskys artikel i ett videoinspelat svar, vilket har publicerats på youtube. Det gjordes som ett samarbete med den ovan nämnda aktivistgruppen Vaken.se. Där ifrågasätter han just påståendet att de som ifrågasätter den officiella utredningen skulle vara amatörforskare. Exempelvis radar han upp ett flertal yrkesgrupper som har gått samman för att kräva en ny utredning utifrån sin yrkeskompetens. Han menar alltså att de brandmän, piloter, akademiker och ingenjörer som stödjer kravet på en ny utredning, är ett bevis på att sanningsrörelsen inte består av individer med långsökta spekulationer. Det som Griffin kategoriserar som en konspirationsteori är påståendet att aktionen skulle vara utförd av de 19 kaparna. I sammanhanget är det värt att nämna att Niels Harrit ger ett snarlikt svar när han får en likvärdig fråga av nyhetsreportern i danska TV2.

5.5 Erik Åsard. ”Det dunkelt tänkta.” En idéhistorisk kritik av en irrationell rörelse.

En annan författare som har skrivit om konspirationrörelsen som en rörelse med subversiva inslag, präglad av irrationalitet och paranoida tendenser är Erik Åsard, verksam vid Engelska institutionen Uppsala Universitet. I det här sammanhanget utgör Erik Åsard och Torbjörn Elensky en del av samma diskursiva förhållningssätt gentemot konspirationsteoretikerna och sanningsrörelsen. I sin bok *Det dunkelt tänkta*. (2006), skriver han hur rörelsen har gamla anor, och är en form försvarsmekanism för att förklara det oförklarliga. Åsard, skriver:

I den konspirativa idévärlden sker inget slumpvis eller av misstag. Allt inträffar som resultat av att någon eller några har velat det. Resultatet är en synnerligen välordnad fantasivärld som saknar motsägelser och motsättningar. Eftersom inga tillfälligheter finns i den egna världen söker konspirationsteoretikerna de gömda mönstren på annat håll. Det gör att han ständigt måste spana efter uppslag som kan klargöra och förbinda de dolda sambanden. (Åsard 2006 : 249)

I citatet beskrivs den konspirationstroende utifrån ett psykologiskt perspektiv. Den sortens individer som det talas om, karaktäriseras som ologiska fanatiker, som indignerat skall bevisa sina långsökta teorier likt fatalistiska profeter. Dessa personer lider helt enkelt av en mental eller emotionell stress på grund av samhällsförändringar som påverkar deras liv. Denna obalans vill de därför kompensera genom att komma med paranoida förklaringar om en bakomliggande maktordning, vilken på förhand har planerat in försämringar i den lilla människans liv. Åsard (2006 : 30-31) refererar till Hofsstadter (1979), som pekar på hur den paranoida stilen återfinns internationellt i politiska kretsar, både inom högern och vänstern. Det bör också påpekas att det paranoida draget inte avses utgöra en klinisk kategori, men att det finns ett inslag av politisk patologi till viss del svarar mot ett minskat förtroende för demokratiska instanser. (Åsard 2006: 30-31)

I artikeln *Konspirationsteorierna de maktlösa vapen mot en arrogant överhet.*, som publicerades på Newsmill första gången i november 2009, skriver Åsard om hur det är främst den unga generationen som tvivlar på den officiella förklaringen. Enligt undersökningen är det hela 18% av unga under 30år som tror att någon annan än Al-Qaida låg bakom attacken. När det kommer till hur man ska reagera på dessa siffror, skriver Åsard följande:

Man kan betrakta dessa opinionssiffror antingen med oro eller med upphöjt lugn. Med oro därför att de avslöjar en häpnadsväckande okunnighet bland en del yngre om en avgörande världshändelse i närtid, med lugn därför att det alltid har funnits och alltid kommer att finnas människor som gillar att gå mot strömmen och som av olika skäl väljer att misstro allt som det förkättrade etablissemanget säger. (Åsard 2009)

I diskussionstråden som följer efter artikeln, går debatten het mellan de som tar Åsards parti och de som hävdar att elfte-septemberfrågan fortfarande är olöst. Här följer han i varje fall upp det perspektiv han presenterar i sin bok och publicerar slutsatsen i form av en artikel.

5.6 Opinionsen kring frågan om vem som låg bakom terrorattentaten.

Hur man ser på den här saken och vilka argument man tar till sig verkar, till viss del, vara kopplat till receptionen i olika generationer. Även om det finns äldre individer som stödjer antagandet om att terrorattentatet inte är ordentligt utrett, så är det främst

människor under 30 år, som hyser tvivel kring vem det faktiskt var som låg bakom. Enligt en undersökning som *Novus Opinion* gjorde för programmet *Kalla Fakta* i TV4, publicerad 29 september 2009, blir resultatet följande:

Allmänheten om 9 11

- 7 av 10 svenskar är av uppfattningen att Al-Qaida ligger bakom attackerna den 11 september 2001.
 - Bland dem under 30 år är det emellertid färre som tror det, 58 procent. 15 procent av de unga svarar att de inte tror Al-Qaida ligger bakom attackerna.
 - 24 procent av allmänheten har sett *Loose Change* eller någon annan film som presenterar andra teorier kring varför de två tvillingtornen rasade.
 - Av de unga har så många som 36 procent sett någon film som presenterar andra teorier kring varför de två tornen rasade.
 - På frågan om man tror att USA:s regering under ledning av George W Bush själv var inblandad i attackerna den 11 september 2001 svarar 8 procent att de tror det, 64 procent att de inte tror det och 28 procent är tveksamma.
 - Anmärkningsvärt många fler unga tror att USA under ledning av George Bush har legat bakom attackerna, 18 procent svarar det.
- (Novus Opinion 2009)

Tillförlitligheten är alltid diskutabel i opinionsundersökningar, men resultatet här kan trots allt ge en fingervisning åt att det kan finnas generationsspecifika drag i hur man ser på frågan. Det finns även viktiga följdfrågor som kan ställas utifrån en sådan här undersökning. En möjlig fråga är exempelvis huruvida olika generationer ser på tillförlitligheten i demokratiska institutioner?

6 Analys.

För att inleda analysdelen vill jag först och främst citera en av de stora mediekritikerna i vår tid, och som i sin tur också fått utstå en omfattande kritik för de slutsatser han har dragit dagens mediesituation. I sin bok *On Television* (1998) skriver Pierre Bourdieu om hur den journalistiska eliten skapar och formar informationsflödet i samhället. Han skriver:

Journalists – we should say the journalistic field – owe their importance in society to their de facto monopoly on the large-scale informational instruments of production and diffusion of information. Through these, they control the access of ordinary citizens but also of other cultural producers such as scholars, artists, and writers, to what is sometimes called "public space" that is, the space of mass circulation. (This is the monopoly that blocks the way whenever an individual or member of a group tries to get a given peice of news into broad circulation.) (Bordieau 1998 : 46)

Här framställs journalistkåren som en kast, vilken har nästan oinskränkt makt över inflytandet över människomassornas referens- och preferensramar.

6.1 Diskursiva fält och en uttalad antagonism.

Ur ett diskursteoretiskt perspektiv definierar jag Torbjörn Elensky och Erik Åsard som en del av etablerade medier. Etablerad media utgör i det här sammanhanget en hegemonisk diskurs, vilket representerar det synsätt som är socialt accepterat och därmed den dominerande koncensusuppfattningen. Tittar man närmare på den kritik Torbjörn Elensky riktar mot Griffin blir de viktiga begreppen i sammanhanget konspirationsteoretiker och amatörforskare. Värdeledningen i dessa begrepp används i syfte att nedvärdera sanningsrörelsen. Den subjeksposition som blir tillskriven Griffin och indirekt Harrit (som inte nämns i artikeln) illustrerar ett antagonistiskt utfall från en etablerad hegemonisk diskurs i ett diskursivt fält. (Jørgensen & Phillips 2000 : 55, 63) Det vill säga, makten/hegemonin i form av etablerad media, stämplar sanningsrörelsens konkurrerande ambition och förmåga att dekonstruera den reproducerade bilden av händelserna den elfte september, som ett obefogat utfall av marginella individer. Konflikten visar också på vilken selektion som präglar nyhetsförmedlingen i vad som väljs ut som relevant för läsarna. Bengt Johansson skriver i boken *Medierna och Demokratien* (Nord & Strömbäck red. 2004), om hur det journalistiska urvalet går till. Han delar upp det i två styrfält. Det första är föreställningen om vad publiken vill ha, det andra handlar om en ideologisk selektion. ”Det andra styrfältet är mer ideologiskt färgat och handlar om vilka nyheter man anser att publiken *bör* ta del av, och inte minst vad man anser att publiken *inte* bör veta något om.” (Nord och Strömbäck red. 2004 :232) Här får läsarna veta något om Griffins stundande besök, men på ett sätt där han blir misstänkliggjord i kraft av Elenskys auktoritet. Självklart finns det många prenumeranter som inte delar Elenskys syn, men frågan är hur Griffin eller andra personer som känner sig träffade av kritiken, får utrymme till ett genmäle på artikeln? I vilket fall presenterar Elensky och Åsard en traditionell bild av hur farliga konspirationsteorier är genom att associera dem till den historiska kontext som nazismen växte fram i under 20- och 30-talet. Kopplingen ligger i hur naziströrelsen använde sig av den judiska rasen, i sin retorik, som en ljusskygg konspiratör och bakomliggande ond kraft. Dessa styrde just världsekonomin, skapade subversiva ideologier och frammanade krig och katastrofer.

För att ge en annorlunda beskrivning av sanningsrörelsens politiska potential är det vara värt att göra en parallell till Thomas S. Kuhns teori om vetenskapliga paradig, och hur den kan knyta an till grundläggande opinionsskiftningar i samhället. I boken *De vetenskapliga revolutionernas struktur*.(1962), beskriver författaren hur vetenskapliga sanningar avlöser varandra genom olika paradig. Ett tydligt paradigmskifte var till exempel när vi gick från en geocentrisk världsbild till en heliocentrisk världsbild. Denna förändring innebar att de grundläggande strukturerna för vad den tidigare forskningen hade baserats på förändrades. I denna polarisering uppstod en gruppering som stödde sig på det gamla synsättet, samt en som stödde sig på det nya. Kuhn skriver:

När en anomali av dessa eller andra skäl börjar förefalla som någonting annat än ett ordinärt problem inom den normala vetenskapen, har övergången till en krissituation och till en extraordinär vetenskap börjat. Anomalin börjar bli mer allmänt erkänd som en sådan av yrkesgruppen. Större och större uppmärksamhet ägnas åt den av fler och fler framstående forskare. Om den fortfarande förblir olöst, vilket är det vanliga fallet, kommer många av dessa forskare att betrakta lösandet av anomalin i fråga som den väsentliga uppgiften i deras disciplin. För dem kommer fältet inte längre te sig riktigt likadant som förr. (Kuhn 2009: 74)

I frågan om elfte september är det inte en fråga om huruvida de naturvetenskapliga grundvalarna skall formuleras eller omformuleras, men i kraft av ett naturvetenskapligt ifrågasättande, skakas grunden för hur vi ser på demokratins tillräcklighet. Vedertagna naturvetenskapliga metoder i hur man testat empiriska företeelser, blir en del av ett politiskt arbete. Till skillnad från det som kritiker hävdar vara ett utslag av konspirationsteoretiker och amatörforskare, blir begrepp som *empiri*, *naturlagar* och *den officiella konspirationsteorin* grundläggande begrepp i sanningsrörelsens diskurs. Även om Kuhn främst hänvisar till vetenskapliga revolutioner i sitt arbete så ser han också en parallellitet till politiska revolutioner. (Kuhn 2009 : 81)

Politiska revolutioner startar ofta med en känsla, som ofta är begränsad till en del av det politiska samfundet, av att de existerande institutionerna inte längre på ett lämpligt sätt kan möta problemen i en omgivning som dessa institutioner delvis själva skapat. I mångt och mycket på samma sätt startas vetenskapliga revolutioner av en groende oro, som också denna ofta är begränsad till en snävt begränsad grupp av forskarna, över att ett existerande paradigm har upphört att fungera på ett lämpligt sätt i undersökningen av en del av verkligheten som paradigmet själv tidigare pekat ut. Inom både vetenskap och politik är denna känsla av otillräcklighet, som kan leda till en krissituation, en förutsättning för en revolution. (Kuhn 2009 : 81)

När man pratar om den så kallade sanningsrörelsen, är det viktigt att tänka på att det inte handlar om en rörelse som förespråkar en given ideologisk hållning i termerna vänster- eller högerideologi. Det som är tydligast framträdande i den Amerikanska grenen, är hävdandet av den Amerikanska konstitutionen, och hur den skall garantera individens frihet. Ifrågasättandet blir en skyldighet, satt i relation till rättighet, när det gäller att försvara en svårförvärvad demokrati. Det historiska arvet från den 4 mars 1789, då konstitutionen togs i bruk, är ett tecken på hur de olika tolkningarna av demokrati fortfarande är en het debatt. Internationellt är det många som också legitimerar sanningsrörelsens ställningstagande genom ett demokratiskt engagemang. Delvis för att kriget mot terrorismen har krävt många allierades engagemang, samt att den personliga integriteten och friheten upplevs som hotad på grund av ökande övervakning som ett led i att främja säkerheten för medborgarna.

Även om Åsard i mångt och mycket är kritisk mot USA:s utrikespolitik, så hyser han en tilltro till att de demokratiska institutionerna sköter skuldfrågan kring terrorattentaten på ett korrekt sätt. Han blir en representant från det akademiska etablissemang som går ut i en öppen polemik mot konspirationsteoretikerna. Griffin och Harrit som båda har en mångårig gärning bakom sig i akademiska och respekterade sammanhang, har däremot påverkats av denna fråga i så stor omfattning, att de mer eller mindre engagerar sig i sanningsrörelsen på heltid. De anomalier de anser vara så pass flagranta i den officiella förklaringen, har gjort att deras uppdrag har förändrats radikalt. Från att tidigare ha levt i ett tryggt sammanhang ser de sig nu tvingade att ta striden för att försvara våra demokratiska grundvärderingar och hur vi ser på dem.

6.2 Hur hanterar man frågan och frågorna kring *elfte september* i skolan?

Att skolans undervisning skall baseras på vetenskaplig grund är ett obestridligt faktum som en majoritet av Sveriges befolkning av idag skriver under på. Den vetenskapliga grunden ter sig dock olika beroende på vilket ämne det handlar om, och det ger snarast bara en enklare beskrivning av hur ett riktigt vetenskapligt arbete går till.

Faktum är dock att begreppet källkritik och förmågan att tänka kritiskt har växt i dagens undervisning. Det kritiska förhållningssättet har nästan fått en ideomatisk karaktär i vår tid. I slutändan anknyter frågan om elfte september till stor del om hur vi förhåller oss källor.

När jag söker efter artiklar om elfte september-attentaten på sidan lararnasnyheter.se, hittar jag en hel del resultat om hur man skall hantera den rädsla vissa individer kan uppleva efter en så allvarlig händelse. Jag hittar däremot inte en enda artikel som tar upp hur man skall hantera elevers ifrågasättande av den officiella versionen. När jag söker på ordet konspirationsteorier hittar jag ett par resultat som tar upp ordet, men inte i något sammanhang som kopplar ihop det direkt med elfte september. En artikel tar upp fenomenet med konspirationsteoretiker i samband med antisemitism.

När jag går in på skoverket.se och söker på samma ord och ordkombinationer, dyker det inte upp ett enda resultat som relaterar till elfte september-attentaten. Däremot hittar jag ett intervjureportage av journalisten Stig Roland Rask där han intervjuar Torsten Thurén och George Strachal som varit verksamma inom journalistutbildningar och inom medieforskning. Artikeln *Kunskaper i ämnet — bra väg till källkritik*. (2010), och handlar om hur man skall undervisa i källkritik i relation till internet. Något som är viktigt i källkritiksundervisning handlar om att särskilja det seriösa från det oseriösa, respektive vetenskap från pseudovetenskap. (Rask 2010). När de kommer till frågan om konspirationsteorier säger de följande:

— Idag finns det mycket mer seriös information att hämta på nätet än det gjorde för tio år sedan, fortsätter Torsten Thurén. Numera är det näst intill omöjligt att bedriva seriös forskning och bara använda sig av böcker. Samtidigt har utbudet av olika konspirationsteorier också ökat. Flera av dessa webbplatser är skickligt gjorda och ganska svåra att avslöja, menar Torsten Thuren. [...] Idag florerar det alternativa teorier kring ett stort antal företeelser på nätet; alltifrån klimatförändringstvivel till konspirationsteorier kring vem och vad som låg bakom attacken mot World Trade Center - och på hemmaplan cirkulerar teorierna kring mordet på Olof Palme, Estonias förlisning och tsunamikatastrofen. (Rask : 2010)

Här tar man upp alternativa teorier och konspirationsteorier i samma andetag som man menar att de är svåra att avslöja. Som läsare får man lätt intrycket av att det i slutändan handlar om subversiv information, oaktat vilken fråga eller vilken fakta/information det handlar om. Att förintelseförnekare nämns i samma resonemang leder också de flesta läsare till antisemitiska associationer. På ett liknande sätt som Elensky och Åsbrink tillskriver konspirationsteorierna värdeladdade ord genom en så kallad hegemonisk intervention, sker ett liknande tillvägagångssätt i ovanstående artikel.

På hemsidan lektion.se kan man logga in, för att hämta och dela lektionsidéer till andra lärare. Det är inspirationsforum som har alla stadier och ämnen som målgrupp. Efter en sökning på ordet konspirationsteorier dyker tre resultat upp. Två av resultaten innehåller ingen fördjupad resonemang i begreppet. Det översta resultatet handlar dock om en hel lektionsserie publicerat av Johan Markenwald. I arbetet som är riktat mot ämnena historia, samhällskunskap och svenska på gymnasiet, skall eleverna genomföra ett grupparbete som kombinerar källkritik med konspirationsteorier. Eleverna uppmanas att fördjupa sig i någon konspirationsteori varav en punkt är World Trade Center i samma lista som Förintelseförnekare och Michael Jacksons död. Vid den avslutande redovisningen som uppgiften innehåller, skall eleverna resonera kring följande punkter:

3. Lägga fram för- och motargument för teorin och diskutera vad som gör att den kan vara relevant eller inte. Är argumenten hållbara? Är argumenten trovärdiga och relevanta eller finns andra argument som borde föras fram? [...]
7. Är konspirationsteorier ett problem och vad kan man i så fall göra för att motverka dem? (Markenwlad: 2011)

Lektionsupplägget domineras av begreppet konspirationsteori, vilket säkerligen differentieras under arbetets gång. Kombinationen av frågor som i citatet visar dock på att det verkar föreligga en fast uppfattning om vilken värdering av begreppet som dominerar hos läraren som författat lektionsidén.

Ingen av de sökningar som jag här tagit upp innehåller något slags resonemang om hur man skall hantera frågan med de elever som faktiskt ifrågasätter den officiella förklaringen av terrorattentaten. Antagandet att det skulle föreligga en strukturell syn på elfte september-frågan med en negativ värdering av begreppet konspirationsteorier försvagas inte av detta resultat.

Mot bakgrund av den undersökning som Novus Opinion genomfört, är det inte särskilt långesedan den unga kritiska gruppen gick i skolan. Ett synsätt som vissa antagligen format redan under skolgången, vilket även kan ha kommit till uttryck som ett motstånd mot lärande i undervisningssituationen. Knud Illeris skriver angående motstånd i boken *Lärande* (2007) att, "Motståndet är i bästa fall besvärligt men kan mycket väl också splittra och bryta ner de planerade aktiviteterna – och i ett vidare perspektiv även vara destruktivt för institutionens ramar, miljö och självförståelse.". Han menar dock också att det överskridande lärandet oftast sker i samband med motstånd. Dessutom är motståndet centralt i en demokrati. "Det är en del av demokratins funktionssätt att makthavarna ska kunna hindras och korrigeras av folkets motstånd. Både i samhället som helhet, i utbildningarna, på arbetsplatserna och på andra områden av vardagslivet..." Illeris (2007 : 202)

Det knyter också an till vilka grundläggande värderingar som anses vara självklara i det rådande kunskapsbegreppet i skolan idag. Är den rådande inställningen sådan att konspirationsteorin är något fult, och därmed inte rumsren i en klassrumssituation? Att internaliserade värderingar som en lärarkår förmedlar som självklara visar sig dock ofta krocka med de värderingar som elever tar till sig i en föränderlig verklighet, visar sig på många sätt i det postmoderna samhälle vi lever i idag. Men de värderingar den yngre generationen hyser och formulerar, bär också spår av vuxengenerationens värderingar. (Wellros 1998:102) Detta är ett område i skolans värld som Seija Wellros talar om i boken *Språk, kultur och social identitet*. (1998).

För att återknyta till Bourdieu är det också viktigt att poängtera hur de TV-bilder som har publicerats, möter en motbild genom internet och sociala plattformar som youtube. Bourdieu menar att TV-mediet kan gömma fakta och företeelser, genom att visa något som tar bort allmänhetens uppmärksamhet från viktigare frågor. (Bourdieu 1998:19) I de videoinspelningar som påstås visa Usama bin Ladens uttalanden mot västvärlden och den antiislamiska imperialismen, blir det tydligt att frågan om människan över huvud taget lever inte längre diskuteras officiellt. Då syftar jag på diskussionen innan bin Laden påstås ha blivit ihjälskjuten av amerikansk militär. Däremot är det många observanta människor som har lagt upp analyser av TV-bilderna på youtube, och visat på hur bin Laden utseende varierar på ett sätt som antyder att det figurerar flera skådespelare. Dessutom kan man se hur figuren på skärmen använder smycken som strider mot den tradition inom Islam som bin Laden tillhör. Utifrån antagandet att yngre generationen idag har en stor internetvana jämfört med äldre generationer, är det rimligt att anta att dessa unga människor därför också

stöter på denna motbild av den onde i dramat. Det bör också påpekas att anomalier i Islamiskt bruk blir än tydligare för de muslimer som ser bilderna.

Även om den här analysdelen, för mig, snarast öppnar fler frågor än besvarar de redan ställda, vill jag avsluta med hur begreppet konspirationsteori, alternativa synsätt, etc. har en oklar definition. Däremot används verkar den oklara definitionen användas absolutifierande av en begreppslik innebörd, vilken dessvärre har en destruktiv verkan på hur människor skapar sin mentala karta över verkligheten. I boken *The End of Education*(1995) refererar författaren Neil Postman till språkfilosofen Alfred Korzybski, som menar att ett av mänsklighetens stora svårigheter att skilja mellan ordens värld och den riktiga världen. ”The critical point about our mapping of the world through language is that the symbols we use, wether *patriotism* and *love* or *cups* and *spoons*, are always at a considerable remove from the reality of the world itself.” (Postman 1995:181) Den mentala begreppslika konspirationen och den riktiga konspirationen har antagligen väldigt olika anknytning till verkligheten. Detta resonemang är inte menat att just bara anknyta till det ämne som den här uppsatsen behandlar, utan knyter även an till hur svårt det är för människor att orientera sig i den föränderliga världen. Det visar också på hur våra värderingar förändras enligt ett annat tempo och logik än vad den teknologiska utvecklingen gör.

7 Avslutande och sammanfattande diskussion.

Varför det är viktigt att skolan hanterar frågan om konspirationsteorier på ett klarsynt sätt, handlar enligt min personliga uppfattning om att undervisningen i dagens Svenska skola är bemängd med olika politiska sanningar. Det har egentligen inte varit annorlunda förr, men det syns tydligare idag på grund av en ny samhälls- och mediesituation. Dessutom är Sverige idag väldigt heterogent jämfört med det homogena samhälle som fanns förr. Att utvecklingen/förändringen sker väldigt fort idag är ett konstaterande som många håller med om. Med informationssamhällets framväxt har våra liv förändrats med många nya möjligheter, men även en hel del inskränkningar. Denna förändring ses också med olika ögon från olika generationer. Identiteten formas olika beroende på vilka tidsepoker som har störst inflytande i livsprocessen. Eventuellt har synen på givna auktoriteter skiftat synkront med denna förändring.

Demokratins landvinningar är svåra att förvalta och föra vidare, utan att misstag uppstår. Oavsett potentiella misstag kräver en fungerande demokrati klarsynta och eftertänksamma individer. Jag tror att de flesta människor använder sig av någon form av naturligt ifrågasättande i sin livsorientering. Ordet naturligt ser jag som ett godtyckligt begrepp i det här sammanhanget. Liknande egenskaper kan dock yttra sig annorlunda hos äldre generationer som successivt har odlats med längre livserfarenhet. Det som å andra sidan är komplicerat i det här resonemanget, är hur man rätt bedömer den äldre eller yngre generationens förmåga att kunna se klarsynt på sig själv eller olika företeelser. I samma ögonblick som informationsflödet har ökat i otrolig omfattning har också kravet på källkritik ökat. Även om det finns olika nivåer av källkritik, så finns det en generaliserad föreställning om att begreppet svarar mot en sund skepsis tillsammans med ett sunt förnuft. Frågan kvarstår dock huruvida det sunda förnuftet och den sunda skepsisen appliceras olika, beroende vilken eller vilka grupperingar som avses.

Just i sammanhanget verkar begreppet konspirationsteori fått en nytänd laddning, om man skall tolka undersökningen från Novus Opinion som någorlunda tillförlitlig. Är dessa 18% av personer under 30 år inte källkritiska i frågan om elfte september,

kan vi stå inför framtida samhällsproblem. Handlar det dock om personer som faktiskt är källkritiska enligt konstens alla regler, bara att det är öppna för andra alternativa tankegångar, står vi inför ett påtagligt samhälls- och demokratiproblem. Både i nutiden och i framtiden. Då innebär det att polariseringen av rätt och fel sker enligt godtyckliga principer, samt att begreppet tolerans och demokrati inte fungerar för att vara konkret. Dessutom innebär det att skolan är väldigt beroende av den bild av konflikten som målats upp av etablerad media, samtidigt som eleverna skall vara mediekritiska.

Självklart är det så att den här frågan kan vara svår att hantera på ett rätt sätt utan sinne för gråskalans proportioner. Därför skulle det kunna vara bra om det sker en öppning i begreppet konspirationsteori, för att ännu bättre kunna utbilda eleverna i kritiskt tänkande. För visst är det så att nätet bjuder på mycket information som kan vara skadlig ifall den tolkas destruktivt, även om det inte varit den egentliga avsikten hos avsändaren.

Käll- och litteraturförteckning:

Elektroniska källor:

Artiklar och publikationer från internet.

Ahlin, D. & Lidell, L. *Undersökning utförd för TV4 Kalla Fakta*. Novus Opinion: Stockholm. Publicerad: 2009-09-29. Hämtad: 2012-05-16.

<http://www.novusopinion.com/cms/files/E5kKyLAHTyE3NbSt.pdf>

Elensky, Torbjörn. *Torbjörn Elensky: "Ej folkbildning. Teorier om konspirationer stänger samtalet."* Dagens Nyheter. Publicerad 2009-05-11. Hämtad: 2012-05-12.

<http://www.dn.se/kultur-noje/kronikor/torbjorn-elensky-ej-folkbildning-teorier-om-konspirationer-stanger-samtalet>

Farnsworth, D. & Farrer, J. & Frank M. & Gourley, J, R. & Harrit, N, H. & Jones, S, E. & Larsen, B, R & Legge, F, M. & Ryan, K, R. & Roberts, G. (2009) *Active Thermitic Material Discovered in Dust from the 9/11 World Trade Center Catastrophe*. *The Open Chemical Physics Journal*,

<http://www.benthamscience.com/open/tocpj/articles/V002/7TOCPJ.pdf>

Larsson & Lagerlöf. *Extremhögern*. Lärarnas Nyheter. Publicerad: u.å. Hämtad: 2012-05-16.

http://www.lararnasnyheter.se/sites/default/files/pdfarch/pm_01_04_12_26.pdf

Rask, S, R. *Kunskaper i ämnet — bra väg till källkritik*. Skolverket.se Publicerad: 2010-11-01. Hämtad: 2012-05-19.

<http://www.skolverket.se/skolutveckling/itiskolan/kollakallan/kallkritik/reportage/2010/kunskaper-1.151322>

Skolverket. (2011) *Läroplan, examensmål och gymnasiegemensamma ämnen för gymnasieskola 2011*. Hämtad 2012-05-15 [www] skolverket.se

<http://www.skolverket.se/forskola-och-skola/gymnasieutbildning/amnes-och-laroplaner/laroplan-for-gymnasieskolan-1.161294>

Åsbrink, E. *Konspirationsteorierna, de maktlösas kamp mot en arrogant överhet*. Publicerad: 2009-11-01. Hämtad: 2012-05-14.

<http://www.newsmill.se/artikel/2009/11/01/konspirationsteorierna-de-maktl-sas-vapen-mot-en-arrogant-verhet>

Artikel i databas.

Watergateaffären. ne.se. Hämtad: 2012-05-15

http://www.ne.se/watergateaffaren?i_whole_article=true

Hemsidor.

Architects & Engineers for 9/11 Truth. Hämtad: 2012-05-14.

<http://www.ae911truth.org/>

The National Institute of Standards and Technology. NIST's World Trade Center Investigation. Hämtad: 2012-05-12.

http://www.nist.gov/public_affairs/factsheet/nist_investigation_911.cfm

The National Security Archive. The Osam bin Laden file. Hämtad: 2012-05-12.
<http://www.gwu.edu/~nsarchiv/NSAEBB/NSAEBB343/index.htm>

The Truth Movement for 9/11. Hämtad: 2012-05-14. <http://www.911truth.org/>

Lektion från internet.

Markenwald, J. *Lektion om källkritik och konspirationsteorier*. Lektion.se Publicerad: 2011-01-31. Hämtad: 2012-05-19.
<http://www.lektion.se/lektioner/lektion.php?id=18170>

Videoklipp från internet.

Vaken.se Griffin, D, R. Genmäle riktat till Elensky, T. "Ej folkbildning. Teorier om konspirationer stänger samtalet." Publicerad: 2012-06-12. Hämtad: 2012-05-15.
<http://www.youtube.com/watch?v=1r9GaYMYZ-Q>

Danska TV2 News. 6/4-2009. Intervju med Niels Harrit. Hämtad: 2012-05-12.
http://www.youtube.com/watch?v=8_tf25lx_3o

Tryckta källor

Andersson, L-G. & Persson, M. & Thavenius, J. (1999) *Skolan och de kulturella förändringarna*. Studentlitteratur: Lund

Bergquist, M. & Lövheim, M. & Sveningsson, M. (2003). *Att fånga nätet*. Studentlitteratur: Stockholm.

Bourdieu, P. (1998) *On Television*. New Press: New York.

Gardell, M. (2005) *Bin Laden i våra hjärtan. Globaliseringen och framväxten av politisk Islam*. Leopard förlag: Stockholm.

Griffin, R, D.(2009) *Usama Bin Laden, död eller levande?* Alhambra: u.o. Eng. org.:
Osama bin Laden: Dead or Alive? (2009) Olive Branch Press: USA.

Griffin, R, D. (2010) *WTC 7 och dess mystiska kollaps*. Alhambra: u.o. Eng. org.:
Why the Final Official Report about 9/11 is Unscientific and False. Olive Branch Press: USA.

Illeris, K. (2007) *Lärande*. Studentlitteratur: Stockholm.

Kuhn, T, S. (2009) *De vetenskapliga revolutionernas struktur. Andra upplagan*. Thales: Stockholm.

Nord, L. & Strömbäck, J. (red.) (2010) *Medierna och demokratin*. Studentlitteratur: Lund.

Postman, N. (1995) *The End of Education. Redefining the value of school*. Vintage house: New York.

Wellros, S. (1998) *Spårk, kultur och social identitet*. Studentlitteratur: Lund.

Winther Jørgensen, M. & Phillips, L. (2000) *Diskursanalys som teori och metod*. Studentlitteratur: Stockholm.

Åsbrink, E. (2006) *Det dunkelt tänkta*. Ordfront förlag: Stockholm